

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 31.1.2018
Sayı: 1619

10/2477

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizdeki kadın okur-yazar oranında ve kız çocuklarının eğitiminde yaşanan sorunların tespiti, hem eğitim hem çalışma hayatının dışında kalan, okumayan ve çalışmayan kadın nüfusundaki artışın nedenlerinin belirlenmesi, mevzuatta ve uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi, kadın okur-yazar oranının artırılmasına yönelik alınması gereken tedbirlerin ve politikaların tespiti amacıyla Anayasanın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ali AKYILDIZ
Sivas MK

Kadim Durmaz
Tekat M

Av. Elif Doğan TÜRKMEN
Adana Milletvekili

Vedat Boadoğlu
Kordeler M

Kemal Zeybek
Samsun M

Terkan Çayır
Hatay M.

Orhan Sarıbal
Bursa

Bora Köksal
Afyonkarahisar

TACETTİN BAYIR
İzmir M

Atilla Sertel
Trabzon M

1619. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Ömer Fahir Öner	Miğde	
SERDAR KUTMAN	Marşin	
Ali Haydar HAKVERDİ	Ankara	
Erdin Bircan	Edirne	
Hüseyin YILKIR	Aydın	
Kazım AĞSUN	Denizli	
Zale Karabıyık	Bursa	
Fırat KAYAN	Kırıkkale	
Mehmet Akif HANZAĞI	İstanbul	
Mehmet Tanel	Or	
ÖZCAN YAKAR	LİSAK	

GEREKÇE

Ülkemizde, toplumsal yaşamda olduğu gibi çalışma yaşamında ve okur yazarlık oranında da kadının durumu içler acısıdır ve her geçen gün daha da kötüye gitmektedir. Özellikle son 15 yılda kadınlara yönelik her türlü baskı, şiddet, taciz, tecavüz vakalarında yaşanan artışın yanı sıra, iş yaşamında da kadınlara emek düşmanlığı ve cinsiyet ayrımcılığı yapılmakta, yükseltilemeyen eğitim düzeyinin de etkisiyle kadınlar eve hapsolmakta ve hayatları evle sınırlı kalmaktadır.

Türkiye’de 2016 yılında, erkek nüfus 40 milyon 43 bin 650 kişi olurken, kadın nüfus 39 milyon 771 bin 221 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle nüfusun % 50.2’sini erkekler, % 49.8’ini kadınlar oluşturmuştur.

Kadın istihdam oranı erkeklerin istihdam oranının yarısından azdır. Hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre; 2015 yılında, Türkiye’de 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde istihdam oranı % 46 olup, bu oran erkeklerde % 65, kadınlarda ise % 27,5 şeklinde gerçekleşmiştir. İstihdam edilen kadınların % 44’ü ise kayıt dışı çalışmaktadır.

Bu oranlar ile Türkiye, Avrupa Birliği üye ülkelerinin kadın istihdam oranlarının oldukça gerisinde kalmaktadır. Avrupa Birliğine üye 28 ülke arasında, % 74 ile İsveç en yüksek kadın istihdam oranına sahipken, Yunanistan % 42,5 ile en düşük orandadır. Avrupa Birliği üye ülkelerinin ortalama kadın istihdam oranı ise % 60,4'dür.

Hane halkı işgücü araştırması sonuçlarına göre, 2015 yılında, Türkiye’de 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde işgücüne katılma oranı % 51,3 olup, bu oran erkeklerde % 71,6, kadınlarda ise % 31,5’dir.

Eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı incelendiğinde ise, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücüne daha fazla katıldıkları izlenmektedir. Okuryazar olmayan kadınların işgücüne katılım oranı % 16,1 iken, lise altı eğitilmiş kadınların işgücüne katılım oranı % 26,6, lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı % 32,7, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı % 40,8, yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı ise % 71,6 seviyesindedir. Bu veriler, eğitimin, kadın istihdamındaki büyük önemini gözler önüne sermektedir.

OECD ve TÜİK verilerine göre Türkiye’de okumayan ve çalışmayan 15-29 yaş grubundaki genç kadınların nüfusa oranı 2013’te yüzde 45,2 iken, bu oran 2014 yılında yüzde 46’ya yükselmiş ve sayıları 92 bin artmıştır. Her iki genç kadından birinin eğitimden ve çalışma hayatından uzak olduğu görülmektedir.

Türkiye’de 2015 yılında 25 e daha yukarı yaşta olan ve okuma yazma bilmeyen toplam nüfus oranı % 5,4 iken, bu oran erkeklerde % 1,8, kadınlarda % 9’dur. Lise ve dengi okullu olmayan 25 yaş ve daha yukarı yaşta kilerin toplam nüfus içindeki oranı % 19,5 iken bu oran

erkeklerde % 23,5, kadınlarda % 15,6'dır. Yüksekokul veya fakülte mezunu olan toplam nüfus oranı % 15,5 olup bu oran erkeklerde % 17,9, kadınlarda ise % 13,1'dir.

Türkiye, kadının iş gücüne katılımında OECD ülkeleri içinde sonuncu, dünyada ise 127. sıradadır. Çalışma çağındaki 28 milyonu aşkın kadın nüfusunun 11,5 milyonu ev kadınlarından oluşmaktadır. Eğitime devam eden, emekli, iş bulma umudu olmayan, mevsimlik çalışan kadınlar da eklendiğinde, çalışma çağında olup da iş gücüne dahil olmayan kadın sayısı 20 milyona yaklaşmaktadır.

Geriye kalan işgücü olarak 8,7 milyonluk kadın nüfusunun da 1 milyon 33 bini işsiz, çalışır gözüken kadınların 2,4 milyonu da ücretsiz aile işçisi ve bunların tamamına yakını da kırsal kesimdedir. Yani 28 milyondan fazla çalışma çağındaki kadın nüfusu içinde ücretli-yevmiyeli, işveren ya da kendi hesabına çalışanların sayısı 5 milyon civarındadır.

Türkiye'de kadınların işgücüne katılmasının önündeki önemli faktörler toplumsal cinsiyet algısı, eğitim, medeni durum, ekonomik kaynaklar ve yerleşim yeri olmakla birlikte, özellikle düşük eğitim düzeyi kadınların işgücüne katılımı önünde en önemli engeli oluşturmaktadır.

Kadınların eğitime daha fazla katılmasının sağlanması, mevcut ve her geçen gün daha da bozulan bu eğilimin nedenlerinin dikkatle araştırılması ve değerlendirilmesi bir zorunluluktur. Genç kadınların eğitime ve dolayısıyla istihdama katılmalarını teşvik için etkili yeni kamu politikalarının uygulanmasına ihtiyaç duyulduğu da gayet açıktır.

Konu ile ilgili yapılan tüm çalışmalar, işgücüne katılma olasılığının kadınların eğitim düzeyi yükseldikçe arttığını göstermekte ve ayrıca eğitim, özellikle kentsel bölgelerde yaşayan kadınların işgücüne katılımı üzerinde yüksek etkili olmaktadır.

Tüm bu nedenlerle; kadınların işgücüne katılımını olumlu yönde etkilemek ve Türkiye'de kadınların önünde bulunan mevcut engelleri ortadan kaldırmayı amaçlamak, ülkemizdeki kadın okur-yazar oranında ve kız çocuklarının eğitiminde yaşanan sorunların tespit edilmesi, hem eğitim hem çalışma hayatının dışında kalan, okumayan ve çalışmayan kadın nüfusundaki artışın nedenlerinin belirlenmesi, mevzuatta ve uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi, kadın okur-yazar oranının arttırılmasına yönelik alınması gereken tedbirlerin ve politikaların tespiti amacıyla bir Meclis Araştırması açılmalıdır.

